

MBSTS

MESLEKİ BİLGİLER

SEVİYE TESPİT SINAVI

KUR'AN BİLGİSİ

MBSTS

BÖLÜM 1: **KUR'AN BİLGİSİ - TEMEL** **KAVRAMLAR 1-2**

İÇERİK

• Temel Kavramlar 1

• Temel Kavramlar 2

• Örnek Sorular

TEMEL KAVRAMLAR 1 - İÇERİK

1. Kur'an
2. Cem'u'l-Kur'an
3. Mushaf
4. Ayet
5. Sure
6. Hizb
7. Cüz
8. Vakf ve İbtidâ
9. Secâvend
10. Vakf İşaretleri
11. Tıval, Miun, Mesani, Mufassal

Kur'an

Kur'an: Yüce Allah tarafından (Hakka, 69/43) vahiy yolu ile (Yûnus, 10/12) Arapça olarak (Yûsuf, 12/2) peyder pey (Furkân, 25/32) Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.)'a indirilen (Şûarâ, 26/192- 195), nesilden nesile bize kadar tevatüren gelen, mushaflarda yazılı, Fatiha sûresi ile başlayıp Nas sûresi ile sona eren, okunması ile ibadet edilen ve sevap kazanılan, 323.015 harf, 77.439 kelime, 6.236 âyet ve 114 sûreden oluşan muciz bir kelimdir .

Cem‘u‘l-Kur‘an:

Cem‘u‘l-Kur‘an: Peygambere bildirilen ayetler Hz. Peygamber tarafından ümmete iletiliyordu. Müslümanlar duydukları ayetleri o an ellerinde olan ve üzerine yazı yazmaya elverişli ince ve yassı taşlara, kaburga kemiklerine, derilere, kâğıtlara ve hurma dallarına yazıyor ve koruma altına alıyorlardı. Kur‘an tedricî bir biçimde nazil olduğu için Hz. Muhammed‘in sağlığında, mushaf haline getirilmemişti. Hz. Peygamber‘in vefatının ardından İslam toplumunun başına geçen Hz. Ebû Bekir döneminde gerçekleşen birçok savaşta sahabe vefat etmişti. Özellikle Yemâme savaşında birçok hafızın şehit olması Kur‘an‘ın korunması meselesini gündeme getirdi ve Kur‘an-ı Kerim‘e karşı son derece hassas olan sahabeyi çözüm arayışlarına itti. Sonuç itibariyle Hz. Ömer‘in teklifi ile Zeyd b. Sabit başkanlığında kurulan bir komisyon tarafından Kur‘an Mushaf haline getirildi.

Hz. Osman döneminde İslam coğrafyasının genişlemesi, farklı kıraatlerin ortaya çıkması ve bu farkların ihtilaflara sebep vermesi üzerine Hz. Ebû Bekir döneminde oluşturulan mushaftan hareketle yine Zeyd ibn Sabit‘in başkanlığında Abdullah b. Zübeyr, Sâid b. As ve Abdurrahman b. Hâris‘den oluşan bir komisyon tarafından çoğaltılan nüshalar, Mekke, Medine, Kufe, Basra, Bahreyn, Şam ve Yemen‘e gönderilmiştir.

Mushaf

Mushaf: Kur'an-ı Kerim'in iki kapak arasına alınmış hâline denir.

Mushaf kelimesi Kur'an'da geçmemekle birlikte sahîfenin çoğulu olan suhuf "ilâhî vahiy" mânasında Hz. İbrâhim ve Mûsâ'ya gelen vahiy konumunda zikredilmiş (M. F. Abdülbâkî, *el-Mu'cem*, "şhf" md.), Kur'an âyetleri için de "mahfuz kayıtlar" (suhuf-i mükerreme) anlamında kullanılmış (Abese 80/13; bk. Taberî, XXX, 68) ve Resûlullah'ın, içinde en doğru hükümlerin yazılı olduğu mahfuz metinleri (suhuf-i mutahhere) okuduğu ifade edilmiştir (el-Beyyine 98/2-3; bk. *a.g.e.*, XXX, 333).

Mushaf kelimesinin Hz. Ebû Bekir döneminde Kur'an'ı cemetme faaliyeti sonrasında ortaya çıktığı yönündeki bilgiler yaygındır. Buna göre Kur'an metinlerinin bir araya getirilmesi işi tamamlanınca buna verilecek isim müzakere edilmiş, bazıları "sifr" ismini teklif etmiş, ancak yahudilerin kullandığı bu kelime kabul görmemiş, Habeşistan'da mushaf kelimesinin kullanıldığının belirtilmesi üzerine kitaba bu adın verilmesi kabul edilmiştir (Ebû Şâme el-Makdisî, s. 64; Süyûtî, I, 164, 183-184).

Ayet

Ayet: Ayet kelimesinin sözlük anlamı “açık alâmet, işâret, emâre, iz ve nişâne”dir. Terim olarak ise, Kur’an-ı Kerim’in sûrelerini oluşturan kısa veya uzun vahiy ifadelerinden her birine “ayet” denir. Bir başka deyişle, sonu ve başı belirli, uzun veya kısa, bir harf, birkaç kelime veya cümleden oluşan Allah’a ait sözlere ayet denir. Farklı sayımlar olmakla birlikte Kur’an’daki ayet sayısı 6000’den fazladır. Kur’an-ı Kerim’in en uzun ayeti Bakara Sûresi’nin 282. Ayetidir. Bu ayet tam bir sayfadır. Kur’an’ın en kısa ayetleri ise bir kelimedenden oluşan ayetleridir (Yasin gibi). Sûreler içerisinde ayetlerin sıralamasını Cebrail tarafından Hz. Muhammed’e bildirmiştir. Bu sebeple ayetlerin sûrelerdeki sıralanışı tevkîfidir. Anlamlarının anlaşılabilmesi açısından Kur’an ayetleri muhkem ve müteşâbih olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bununla birlikte, sağlam ve güzel olma açısından bütün âyetler, muhkem ve müteşâbihtir.

Ayet

Cebrail tarafından Hz. Muhammed'e bildirilen ilk ayetler Alâk Sûresi'nin ilk beş âyetidir. Bununla birlikte son inen ayetin hangisi olduğu hakkında ihtilaf vardır. Bakara Sûresi'nin 278 ve 281. ayetleri, Nisâ Sûresi'nin 176. ayeti, Tevbe Sûresi'nin 128-129. ayetleri, Nâs sterilmektedir.

- Anlamlı en kısa âyet Rahman Sûresi 64. Ayeti olan bir kelime ve “yemyeşil” anlamındaki “müdhâmmetân” ayetidir.
- Fâtiha sûresinin başındaki besmele dâhil, Kur'ân-ı Kerim'de 6236 âyet bulunmaktadır.
- Ayetlerin bir kısmı Mekke'de bir kısmı da Medine'de nazil olmuştur. Mekke'de inen ayetlere Mekkî, Medine'de nazil olan ayetlere Medenî ayetler denilmiştir.

Sure

Sure: Kur'an'ı oluşturan 114 bölümünden her birine denir.

Sözlükte “sıçramak, duvara tırmanmak” anlamındaki **sevr** (**sevre**) kökünden türeyen sûre kelimesi (çoğulu süver) “yüksek ve güzel bina, evin bir bölümü veya katı, yüce mertebe, şan ve şeref, alâmet ve nişan” mânalarına gelir. Terim olarak “Kur’ân-ı Kerîm âyetlerinin bir araya getirilmesi sonucunda oluşan, sınırları vahiy doğrultusunda Resûl-i Ekrem tarafından belirlenen bölüm” demektir.

Sûreler kendi içinde bütünlüğü olup Kur’ân-ı Kerîm binasını meydana getiren bölümlerdir. Bununla ilgili en güçlü delil, benzerinin yapılması konusunda meydan okunan (el-Bakara 2/23) en küçük Kur’an birimini sûrenin teşkil etmesidir (Fahreddin er-Râzî, II, 117).

Sure

Yaygın anlayışa göre Kur'ân-ı Kerîm'de 114 sûre mevcuttur (Zerkeşî, I, 349). Aralarında besmele bulunmayan Enfâl ile Tevbe sûrelerini tek sûre kabul eden telakkiye göre bu sayı 113'tür. Ayrıca Kur'an'ın sûre sayısı hususunda ittifak bulunmadığı ileri sürülmüş, Übey b. Kâ'b'ın mushafında 116, Abdullah b. Mes'ûd'un mushafında 112 sûre yer aldığına dair rivayetler bunun delili olarak zikredilmiştir. Halbuki bu mushafların ikisi de şahsî nüshalar olup birinde Muavvizeteyn'in bulunmaması, diğerinde Kunut dualarının yer alması Muavvizeteyn'in Kur'an'dan sayılmadığı, Kunut dualarının da Kur'an'dan sûreler olduğu sonucunu doğurmaz. Önemli olan husus, Hz. Osman'ın 114 sûreden oluşan mushafları üzerinde ashabın ittifak etmesi ve bu konuda herhangi bir tartışmaya rastlanmamasıdır.

Sure

- Tevbe Sûresi dışındaki bütün sûrelerin başında besmele vardır.
- Bakara Sûresi en uzun sûredir. 286 ayettir.
- Kevser Sûresi en kısa sûredir. 3 ayettir.
- Kur'an'ın ilk sûresi Fâtiha; son sûresi Nâs Sûresi'dir.
- Hicretten önce nazil olan sûrelere **Mekkî Sûreler**, hicretten sonra nazil olan sûrelere **Medenî Sûreler** denir.

Sûrelerin bu günkü sıralaması hakkında;

- Hz. Peygamber tarafından yapılmıştır
 - Sahabenin içtihadı ile yapılmıştır
 - Kısmen Hz. Muhammed, kısmen de sahabenin içtihadı ile yapılmıştır
- şeklinde üç farklı görüş bulunmaktadır.

Hizb

Hizb: Kur'ân'ın bölümlere ayrılmasına hizb demektir. Sahabe Kur'an'dan günlük okuyabilecekleri kadarını sûrelerin uzunluklarına göre ayırmışlardı.

Bu ayırma işlemine tahzîb, ayrılan her bölüme de hizb denilmiştir. Bu bölümlenmeye göre;

- İlk bölüm: Bakara, Al-i İmran ve Nisa Sûreleri
- İkinci bölüm: Mâide, En'âm, A'râf, Enfâl ve Tevbe Sûreleri
- Üçüncü bölüm: Yunus, Hûd, Yusuf, Ra'd, İbrahim, Hicr ve Nahl Sûreleri
- Dördüncü bölüm: İsrâ, Kehf, Meryem, Tâhâ, Enbiya, Hac, Müminûn, Nûr ve Furkan Sûreleri
- Beşinci bölüm: Şuarâ, Neml, Kasas, Ankebût, Rum, Lokman, Secde, Ahzâb, Sebe, Fâtır ve Yâsîn Sûreleri
- Altıncı bölüm: Sâffât, Sâd, Zümer, Mü'min, Fussilet, Şûrâ, Zuhruf, Duhan, Câsiye, Ahkâf, Muhammed, Fetih ve Hucûrât Sûreleri.

Cüz

Cüz: Sözlük anlamı “parça, pay, hisse ve bölüm”dür. Kavram olarak ise, Kur’ân’ın otuza bölünmüş parçalarından her birine cüz denir. Her yirmi sayfa bir cüz olarak isimlendirilmiş ve Kur’ân 30 cüz’e ayrılmıştır. Kur’an’ın cüzlere ayrılmasındaki maksat, okuma ve ezberlenmesini kolaylaştırmaktır.

Vakf, İbtidâ

Vakf : Ayet sonlarında ve kelimelerin üzerlerinde bulunan küçük harflere vakıf işaretleri denir. Kur'an-ı Kerim okunurken nerede durulacağını bilmesi için vakıf işaretleri son derece önemlidir.

İbtidâ': Bir Kur'an terimi olarak ibtida, Kur'an okumaya başlamaya veya vakıf yaptıktan sonra devam etmeye denir. İbtida'da önemli olan husus, harekeye ve anlama uygun yapılmasıdır. İbtida, ayetleri anlamayı ve manası üzerinde düşünmeyi kolaylaştırır.

Secâvend

Secâvend: Vakf işaretlerini ilk defa harflerle sembolleştiren kişi İbn Evs el-Mukrî (öl. 341/952)'dir. Onu Ebû'l-Alâ el-Hemedânî (öl. 569/1173) takip etmekte, son olarak da önerisi günümüze kadar en çok kabul gören es-Secâvendî (öl. 560/1165) gelmektedir. Kendisine atfen Secâvend diye adlandırılan bu sembollere zamanla başka kimselerce yenileri eklense de onlar da aynı isimle anılmaya devam etmiştir. Secâvendî'nin geliştirdiği işaretler ص، ز، ج، ط، م ve لا iken bunlara ilave edilen işaretler ise ع، ق، ك، ث، ث، قف، قلى، صلى، صل، سم، صلح، خ

Secâvendî'nin Geliştirdiği Vakf

İşaretleri

Vakf-ı Lâzım (م): Vakf-ı vâcib de denir. Kendinden önceki yer ile hem lafız hem de anlam bakımından ilgisi bulunmayan iki ibare arasına konulan ve durmayı gerekli kılan işarettir. Secâvendî'nin deyimiyle vasledildiğinde her iki tarafın da anlamının değiştiği ve sözün çirkinleştiği yerlerde yapılan durağı simgeler.

Vakf-ı Mutlak (ط): Okuyucunun gördüğünde durması ve sonraki kelime ile başlamasının efdal olduğu yerlerde kullanılan işarettir. Öncesi ile sonrası arasında vasl yapıldığında anlam değişmesi olmadığı müddetçe geçişin caiz olduğunu ancak durmanın daha iyi kabul edildiğini belirtir.

Vakf-ı Câiz (ج): Durmanın veya geçmenin caiz olduğunu işaret etmek için kullanılır. Çünkü işaretin öncesi ve sonrası arasında anlam veya dilbilgisi açısından bütünlük vardır. Bu nedenle durulsa da geçilse de anlam karışması/değişmesi olmaz. Secâvendî, bu işaretin olduğu bazı yerlerde durmanın, bazı yerlerde ise geçmenin evlâ olduğunu örneklerle açıklamıştır. (es-Sebe' 34/31: Burada vakf evlâdır. el-Ahzâb 33/44: Burada da vasl evlâdır. Bk: Secâvendî, 'İlelü'l-Vukûf, 3/821, 830-831.)

Secâvendî'nin Geliştirdiği Vakf

İşaretleri

Vakf-ı Mücevvez (ز): Secâvendî'ye göre bu vakf i'rab ile ilgilidir ve genelde bununla vaslın vakftan evlâ olduğu belirtilmek istenir. Durulursa peşindeki kelimededen ibtidâ yapılır.

Vakf-ı Murahhas (ص): Bu işaret, üstünde yer aldığı ibarenin öncesi ile sonrasının birbiri ile bağlantısının sürdüğünü gösterir. Ancak sözün uzun olması, nefesin yetmemesi gibi zaruri sebeplerden ötürü vakf yapılması gerektiğinde bu işaretin olduğu yerde vakfedilmesi uygundur.

Vakf-ı Memnû' (لا): Vakf yapmanın caiz olmadığı yerlerdir. Çünkü buralarda cümle tamamlanmamaktadır. Öte yandan Secâvendî bu vakfı, tasnif ettiği beş vakf çeşidi arasında zikretmemiştir. Secâvendî ayrıca Kur'ân'da bu işaretin konulabileceği çok sayıda yer olduğunu da belirtmiştir.

(Muhammed Tayfur es-Secâvendî, *'İlelü'l-Vukûf* (Riyad: Mektebetü'r-Rüşd, 2006), 1/62.

Koyuncu, Recep. *Kur'ân-ı Kerîm'in Anlaşılmasında Vakf İbtidâ'nın Rolü (İbnü'l-Enbârî, ed-Dânî ve es-Secâvendî Örneği)*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2015.)

Diğer Vakf İşaretleri

Vakf-ı Mu'ânaka (ث ث): Vakf-ı murâkabe de denir. Birbirine yakın olan iki kelime üzerine konulur. Bu işaretlerin ilkinde durulursa ikincisinde durulmaması gerekir. Terside geçerlidir. Çünkü her iki okuyuşa göre anlam farkı meydana gelir. Yani okuyucunun tefsîr tercihine göre duruşun da tercih edilebilmesini sağlayan bir işarettir.

(ق): (ق ق) işareti de denir. Bu işaret vaslın vakftan evlâ olduğunu gösterir. Ancak durulursa geriden alınmasını gerektirmez.

(قف): Durmanın geçmekten evlâ olduğunu, aynı zamanda mana itibariyle durmakta fayda olduğunu belirten işarettir.

(قلی): Durmanın evlâ olduğunu gösteren işarettir. Zaten قف/وقف ve اولی kelimelerinden üretilmiştir ve bu terki, durmanın evlâ olduğu anlamına gelmektedir.

(صلی): Geçmenin evlâ olduğunu gösteren işarettir. Zaten وصل/وصل ve اولی kelimelerinden üretilmiştir ve bu ikili, geçmenin evlâ olduğu anlamına gelmektedir.

(ك): Kendinden önceki durak işaretinin hükmüyle aynı hükmü taşır. Bir daha veya -de/-da anlamlarına gelen كذلك kelimesinin ilk harfinden alınmıştır.

(صل): Vaslın evlâ olduğunu gösteren işarettir.

(س): Sekteyi gösteren işarettir.

Diğer Vakf İşaretleri

(ع): Konunun bittiğini belirten işarettir. Özellikle namaz kılan/kıldırانların kıraati buralarda kesmelerini ve rukûya gitmelerini belirtir. Bazı mushaflarda ise ayetleri beşli-onlu bölmelere ayırmak için konan işaretlerdendir ve onlu taksimi ifade eder. Bu taksimler genellikle okuyuşu, hıfzı bir düzene sokma gayretini taşımaktadır.

(خ): خمسة kelimesini temsil eder. Her beş ayette bir konulur. Kur'ân metninin taksimi gayesini taşıyan ve beşli bölümlenmeyi gösteren işarettir.

Görüldüğü üzere bu işaretlerin bazıları diğer bazılarıyla aynı işlevi görmektedir. Mushafı basan ülkeye göre vakf işareti kullanımında farklı tercihler yapılmaktadır. Türkiye'de ise Diyanet İşleri Başkanlığı onayıyla basılan Kur'ân'larda bu işaretlerden şu 10 tanesi bulunmaktadır: م، ط، ج، ص، ز، لا، ق، قف، ع، ث، ث.

Tivâl, Miûn, Mesânî, Mufasssal

Bu kavramlar, surelerin uzunlukları ile ilgili üretilmiş kavramlardır.

Tivâl: Uzun sureler

Miûn: Ayetlerin sayısı 100'den fazla olan

Mesânî: Ayetlerin sayısı 100'den aşağı olan

Mufasssal: Kur'ân'ın sonundaki kısa sûrelere mufasssal sûreler denir. Bu sûreler Hucurat Sûresi'nden başlarlar ve üç kısma ayrılırlar. Bunlar;

1. **Tival-ı Mufasssal:** Hucûrât Sûresi ile Burûc Sûresi arasındaki 36 sûreye denir.
2. **Evsat-ı Mufasssal:** Buruc Sûresi'nden Leyl Sûresine kadar olan 7 sûreye denir.
3. **Kısar-ı Mufasssal:** Leyl Sûresi'nden Nâs Sûresi'ne kadar olan 22 sûreye denir.

TEMEL KAVRAMLAR 2 - İÇERİK

1. Kıraat İlimi
2. Kıraat İmamları
3. Kıraat Türleri
4. Lahn
5. Mukabele
6. Hatim
7. Vahy
8. Esbâb-ı Nüzûl
9. Muhkem
10. Müteşâbih

Kıraat İlmî

Kur'an kelimelerinin eda keyfiyetlerini ve ihtilaflarını bilmeye kıraat ilmi denir. Kıraat ilmi doğrudan Kur'an ile alakalı olduğundan dinî ilimlerin en muteberlerindedir. Bu ilmi bilmek ve öğretmek müslümanlar üzerine farz-ı kifayedir.

Kur'ân-ı Kerim'i tecvîd kurallarına ve tekniğine uygun olarak okumaya kıraat denir.

Kıraat İmamları

Mütevâtir kabul edilen Kıraat imamları on tanedir. Her imamın ikişer tane de ravisi (rivayet edeni) vardır. İsimleri Şunlardır:

1- Nafi

Ravisi: Kâlun, Verş

2- İbn-ü Kesir

Ravisi: Bezzi, Kundül

3- Ebu Amr

Ravisi: Durî, Susî

4- İbni Âmir:

Ravisi: Hişam, İbnü Zekvan

5- Asım:

Ravisi: Ebu Bekir Şu'be, Hafs

6- Hamza

Ravisi: Halef, Hallad

7- Kisai:

Ravisi: Ebul Haris, Durî

8- Ebu Cafer:

Ravisi: İsa b. Verdân, Süleyman b. Cemmaz

9- Halefül Aşır:

Ravisi: İshak el-Verrak, İdris el-Haddad

10- Şeyh Yakub:

Ravisi: Rûveys ve Ravih

Bu on tane imam içerisinde İmam-ı Asım, bizim okuduğumuz tarzın imamıdır. Biz İmam-ı Asım'ın kıraatini, Hafs'ın rivayetini takip ederiz.

Kıraat Türleri

Kur'ân-ı Kerim, üç mertebe üzere okunur: Bunlar; tahkîk, tedvir ve hadr'dır.

1. Tahkîk: Her bir harfin hakkını verip, medd-i munfasılları dört elif miktarı çekecek şekilde gayet ağır bir ahenk ile okumaya, harekeleri birbirinden ayırmaya, şeddeleri tam yapıp ğunnelerin hakkını vermeye denir. Kur'an-ı Kerim'in en yavaş okunuş şekli tahkîkdir. Bu okuyuş biçimine tertil de denir.

2. Tedvîr: Tahkîk ile hadr arası okuyuşa tedvîr denir. Bu okuyuş biçiminde medd-i munfasıllar iki veya üç elif miktarı uzatılır.

3. Hadr: Kur'ân'ın en hızlı okunuş biçimine hadr usulü denir. Hadr ile okunurken medd-i tabii, medd-i munfasıl, medd-i ârız ve medd-i lînler birer elif, medd-i muttasıl ve medd-i lazımlar, 2-3 elif miktarı uzatılır.

Lahn

Kur'ân'ı hatalı olarak okumaya lahn adı verilir. Kur'an'ın harflerini ve kelimelerini yanlış veya hatalı okumaya lahn denir. Okuyucunun yaptığı bu hataya zelletü'l-kârî de denir. Lahn-ı celî ve lahn-ı hafî olmak üzere ikiye ayrılır. Anlamı bozacak şekilde kelimeleri yanlış okumaya lahn-i celî denir. Kur'an'ı anlamı bozmayacak şekilde okumaya lahn-i hafî denir. Örnek olarak çekilmeyecek harfi çekmek gibi.

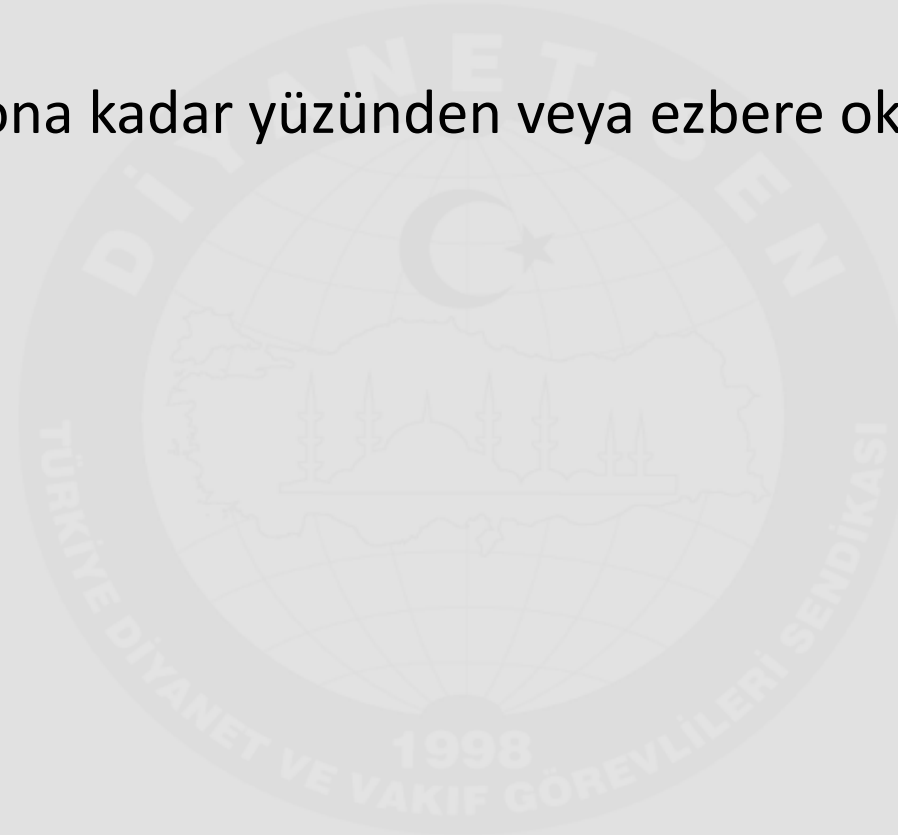
Mukabele

Sözlükte “iki şeyi birbiriyle karşılaştırmak” anlamına gelen **mukâbele**, üç aylarda ve bilhassa ramazanlarda cami, mescid ve evlerde daha çok sabah, öğle, ikindi namazları öncesinde hafızlar tarafından okunan Kur’an’ı takip etmek suretiyle hatim indirme geleneğine ad olmuş, zamanla hâfızların bu okuyuşları için de aynı terim kullanılmıştır. Bu gelenek, Cebrâil’in ramazan aylarında her gece Hz. Peygamber’e gelerek o ana kadar nâzil olan âyet ve sûreleri karşılıklı okuyup kontrol etmelerine dayanır. Kur’an’ın ramazan ayında nâzil olmaya başlaması, bu ayda yapılan amellerin diğer zamanlara göre daha faziletli kabul edilmesi de geleneğin yaygınlaşmasında etkili olmuştur. Resûl-i Ekrem’in vefatından önceki son ramazanda mukabele iki defa gerçekleşmiştir (Buhârî, “Bed’ü’l-vaḥy”, 5, “Bed’ü’l-ḥalk”, 6, “İsti’zân”, 43; Müslim, “Fezâ’ilü’ş-şahâbe”, 98, 99), buna “arza-i ahîre” denir (İbn Sa’d, II, 195). Sahâbeden bazıları ramazan ayı gelince aile fertlerini toplayarak onlara mukabele okurlardı (Nevevî, s. 131 vd.).

Hatim

Kur'ân-ı Kerim'i baştan sona kadar yüzünden veya ezbere okuyup bitirmeye hatim denir.

Vahiy

Vahiy kelimesinin sözlük anlamı “hızlı bir şekilde ve gizlice söylemek, işaret etmek, ilham etmek”tir. Terim olarak ise “Allah’ın bir emri, bir hükmü veya bilgiyi peygamberine gizli olarak bildirmesi” demektir.

Vahiy türleri naslardan hareketle şu şekilde sıralanmıştır:

- 1. Sâdik rüya:** Allah’ın doğrudan veya melek aracılığıyla rüyada peygamberlere ve sâlih insanlara bildirdiği vahiydir.
- 2. Allah’ın perde arkasından peygamberlere hitap yoluyla indirdiği vahiy:** Bu tür vahiyler kalp ile değil kulakla algılanır. Mi’rac sırasında vahyedilen ayetler bu şekilde vahyedilmiştir.
- 3. Allah’ın peygamberlerin kalbine ilka ettiği vahiy:** Kudsî hadisler bu tür vahye örnek olabilir.
- 4. Cebrâil’in aslî sûretinde Peygamber’e görünerek tebliğ ettiği vahiy:** İlk vahiy buna örnek verilebilir.
- 5. Cebrâil’in kendisi görünmeden Hz. Muhammed’e tebliğ ettiği vahiy:** Bu tür vahiy Hz. Muhammed’e çan sesine veya arı vızıltısına benzer sesler şeklinde gelmiştir.
- 6. Cebrâil’in insan sûretine girerek tebliğ ettiği vahiy:** Bir seferinde Cebrâil sahabelen Dihye b. Halîfe el-Kelbî’nin sûretine bürünmüş ve bu şekilde ona vahiy tebliğ etmiştir.

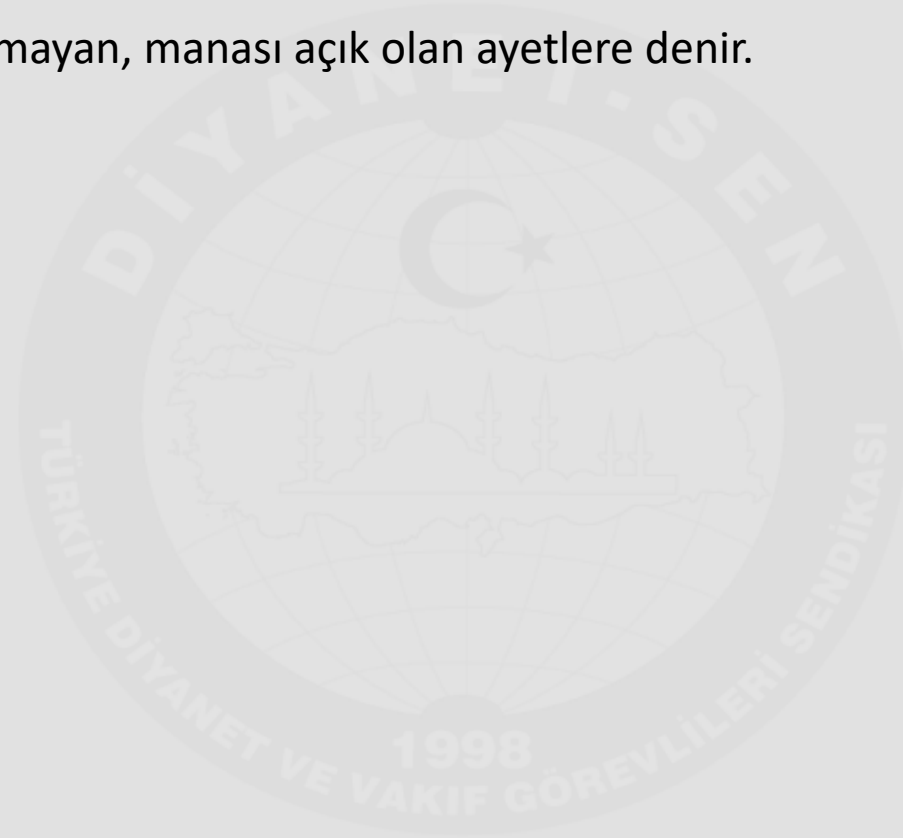
Esbâb-ı Nüzûl

Sebep: İp, halat demektir. Yine arzulanan bir şeye insanı ulaştıran şeylere de sebep denmiştir. Sebep ayrıca, yol anlamında da kullanılmaktadır. Bir kişi yola çıktığında, yol onu arzuladığı yere götürdüğü için yola da sebep denmiştir. **Esbâb** ise Sebep kelimesinin Arap dilindeki çoğuludur. Sebepler demektir. **“Nüzûle gelince: O, yukarıdan aşağıya inmek manasınadır. Bunun aksi ise suûd'dur.”**

Bu iki tanımı sentezleyerek “Esbab-ı Nüzul” kavramını şöyle tanımlayabiliriz: “Esbab-ı Nüzul: (Kur’an ayetlerinin) İnişinin (ardındaki tabloyu) ipler, halatlar vasıtasıyla (yani bağlantılar kurarak) araştırmak ve öğrenmek için ortaya çıkmış bir ilimdir.”

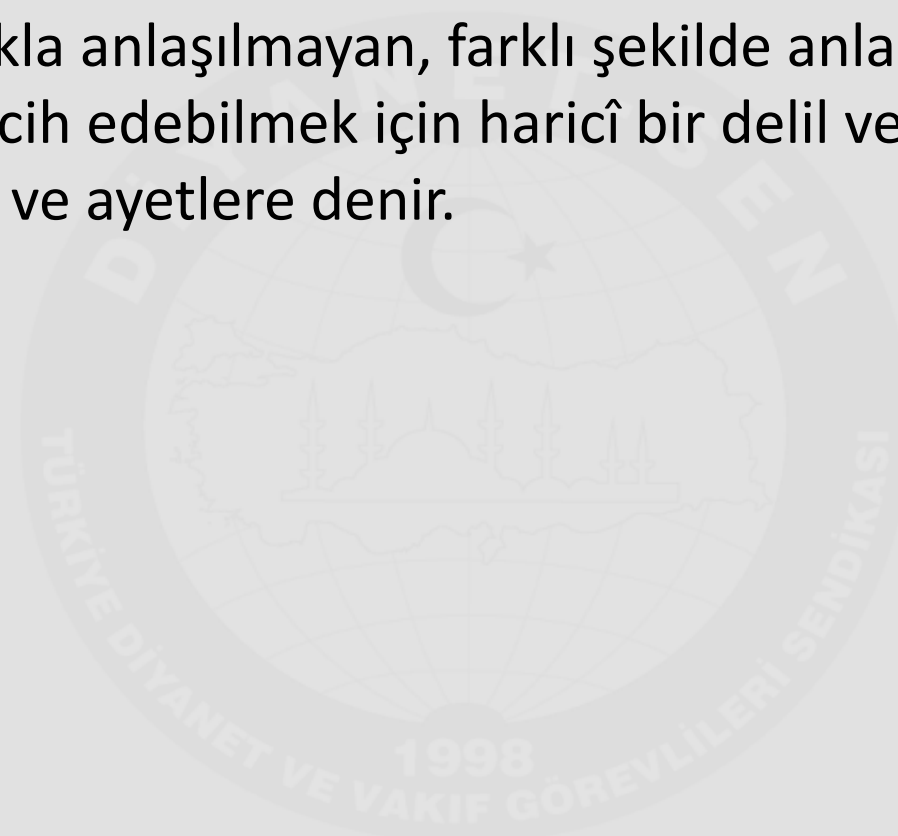
Muhkem

Farklı veya değişik bir ihtimal taşımayan, manası açık olan ayetlere denir.

Müteşâbih

Manası ilk bakışta kolaylıkla anlaşılmayan, farklı şekilde anlamlandırılabilir ve bu anlamlardan birini tercih edebilmek için haricî bir delil veya bilgiye ihtiyaç duyulan, akılla kavranamayan lafız ve ayetlere denir.

Örnek Sorular

- I. Kur'an-ı Kerîm'i okuyuş şekilleri tahkîk, tedvîr ve hadr olmak üzere üç tanedir.
- II. Hadr ile kıraât çok sevap kazanmak ve tilâvetin faziletini toplamak için yapılır.
- III. Tahkîk, İmam Hamze ile Verş'in mezhebidir.

Kur'an-ı Kerîm'i okuyuş şekilleri ile ilgili yukarıdaki bilgilerden hangisi/hangileri doğrudur?

- A. Yalnız I
- B. Yalnız II
- C. Yalnız III
- D. II ve III
- E. I, II ve III

Örnek Sorular

Aşağıdaki kavramlardan hangisi kıraât âlimlerini ifade eder?

A) Ehl-i Hadîs

B) Ehl-i Edâ

C) Ehl-i Sedâ

D) Ehl-i Re'y

E) Ehl-i Lugât

Örnek Sorular

Kur'an ilimleriyle iştigal eden âlimler Kur'an sûreleri uzunluk veya kısalığına göre bir takım sınıflandırılmalara tabi tutmuşlardır ve ayetleri yüzden aşağı olan sûrelere özel bir isim vermişlerdir.

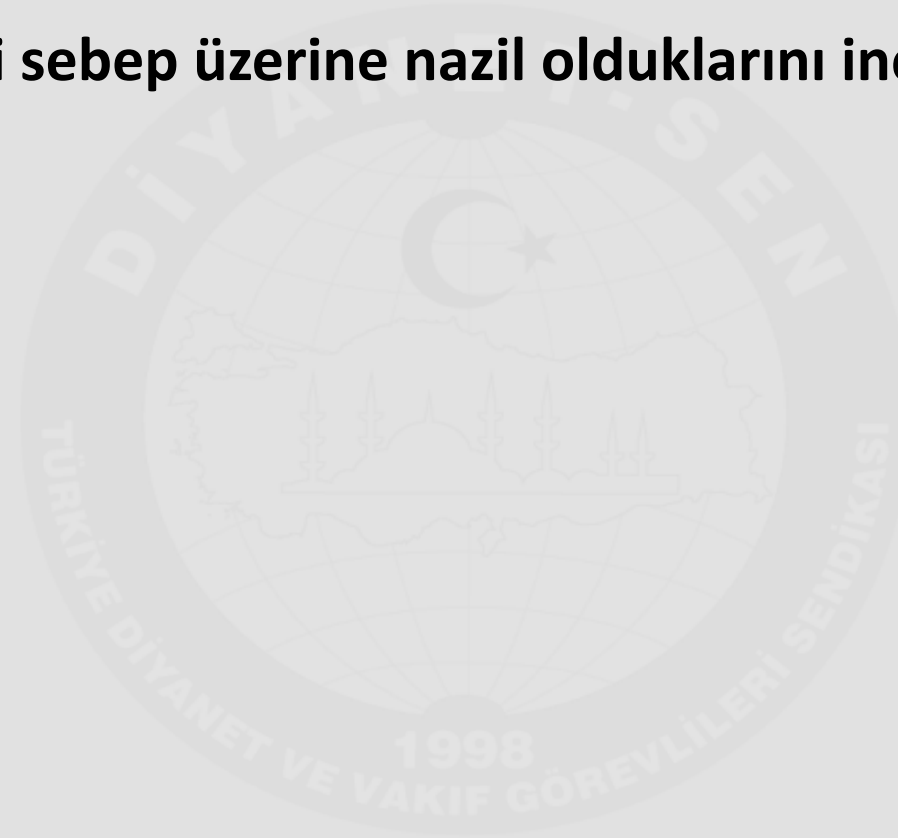
Bahsedilen tanıma uyan sûreler hangi isimle anılmaktadırlar?

- A) Tıval
- B) Mufassal
- C) Miûn
- D) Mesânî**
- E) Zammi

Örnek Sorular

Kur'an ayetlerinin hangi sebep üzerine nazil olduklarını inceleyen ilim dalı hangisidir?

- A) Sebeb-i nüzul
- B) Sebeb-i vujud
- C) Sebeb-i med
- D) Sebeb-i İnzal
- E) Sebeb-i telif

Örnek Sorular

Kur'an-ı Kerim sûrelerinin başında besmele vardır. Bununla birlikte bir rivayete göre bir başka sûrenin devamı gibi düşünöldüğü bir sûrenin başında besmele yoktur.

Bahsi geçen sûre hangisidir?

- A) Berae
- B) Nahl
- C) İbrahim
- D) Nisa
- E) Meryem

Örnek Sorular

Kur'an ayetleriyle alakalı olarak;

- I. Ayetlerin sûrelerdeki sıralanışı tevkîfidir.
- II. Anlamlarının anlaşılabilmesi açısından Kur'an ayetleri muhkem ve müteşâbih olmak üzere ikiye ayrılmıştır.
- III. Kur'an-ı Kerim'in en uzun ayeti Al-i İmran Sûresi'nde geçmektedir.

Bu bilgilerinden hangisi doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II**
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I-II-III

